

Namens de fractie:	D66	GroenLinks Leeuwarden	VVD Leeuwarden	FNP-fraksje	ChristenUnie	Partij van de Arbeid	Gemeentebelangen Lereuwarden
Ingevuld door: besluitpunt 1	Douwe Bos In het pre-omgevingsplan wordt een richtinggevend kader aangegeven met als doelen de vervulling van maatschappelijke behoeften en de zorg voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. Initiatieven van bewoners worden hierin zoveel mogelijk toegestaan, rekening houdend met de andere gebieden en de waarden van de terreinen die in de buurt liggen. Belangrijk uitgangspunt van dit pre-omgevingsplan is de indeling in een 4-tal gebiedstypen: Dorp, Natuur, Agrarisch en Veenweide. In deze reactie Wensen en Bedenkingen wordt aandacht besteed aan de 22 besluitpunten zoals deze zijn verwoord in de ‘‘Uitleg Pre-omgevingsplan Leeuwarden – Buitengebied Zuid.	Evert Stellingwerf / Pim Astro •Minder regels is voor GroenLinks geen doel op zich. Het gaat om betere regels die ondersteunend zijn aan de (transitie)opgaven die voor ons liggen. Daarnaast willen we dat er voldoende waarborgen zijn voor een gezonde, veilige, toekomstbestendige en aantrekkelijke leefomgeving. Motto van de Omgevingswet is dan ook: ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit (ja, mits) •Het Omgevingsplan wordt in de tijd ingehaald door de Omgevingsvisie. De kernwaarden en ontwikkelrichting van deze visie zijn wat GroenLinks betreft straks leidend zijn bij het opstellen van het Omgevingsplan en niet het bestaande beleid;	Geu Luik Onze fractie zit bovenstaande ambities onvoldoende terug in het pre-op, en in het bijzonder de andere besluitpunten uit het pre-op. Een aantal voorbeelden: - Het hanteren van andere regels voor het gebiedstype veenweide (en ook nog eens meer regels boven de provinciale regels omtrent veenweide) is niet hoe onze fractie maatwerk ziet. - Het niet toestaan van intensieve veehouderijen, geitenhouderijen en kassencomplexen gaat niet uit van het principe 'minder regels' en flexibiliteit, maar juist van 'meer regels' en starheid. Hardwerkende ondernemers en agrariërs worden hierdoor plotseling geconfronteerd met een hoeveelheid belemmerende regels. In het verlengde hiervan missen we dan ook de economische component in de ambitie. Een buitengebied Zuid zonder ruimte om te ondernemen en om te boeren, draagt niet bij aan een vitale en leefbare omgeving.	Folkert Dykstra De fraach is moatte wy wol grutskalige ûntwikkelingen tastean? It antwurd is nee (rupsje-nooit-genoeg moat mar emigrearje). Nije ûntwikkelingen hawwe der altiten al west en dat sil oant yn lingten fan jierren wol trochgean.	F.R.Rijpma We wachten op de omgevingsvisie van de gemeente. Hoe gaan we dit uitgewerkte ‘‘pre plan’’ omzetten naar een visie voor de hele gemeente? We hebben onze 13 vragen 21-4 ingeleverd bij de gemeente,	Mirka Antolovic In z’n algemeenheid is PvdA van mening dat minder regels geen doel op zich zijn. Regels dienen ook als rechtsbescherming. Uiteraard delen wij de mening dat onnodige regels van de baan moeten maar ook hier staat de rechtsbescherming op nummer een	Sikko Klaver X
besluitpunt 2	Het betreft hier de indeling in de gebiedstypen. We onderschrijven dat dit ondersteunend zal zijn. We vragen ons echter ook af of deze strakke begrenzingen belemmerend kunnen werken, met name op de grenzen van deze gebiedstypen. Nu al is te voorzien dat de komende jaren ook in de dorpen zal worden gebouwd. Hierbij zal de vraag aan de orde kunnen komen in welke mate er sprake zal zijn van natuur-inclusieve ontwikkelingen, bouwen in agrarische gebieden (bv wooncollectieven in boerderijen). We zien het dan ook als noodzakelijk dat dit in het plan wordt onderkend en dat de mogelijke consequenties hiervan worden geëxpliciteerd. Zo ook de grenzen tussen natuur en agrarisch gebied, oiv natuur-inclusieve landbouw.	•Wij denken dat voor de Hempenserpolder het gebiedstype Natuur meer op zijn plek is of dat dit gebied haar eigen gebiedstype moet krijgen (Droogmakerij). Het gaat hier om een afwijkend landschapstype (droogmakerij) met zeer bijzondere erfgoed- en natuurwaarden. De polder is ook aangewezen als gemeentelijk monument. Idem het gebied bij het slibdepot nabij de Fonejachbrug en een aantal gebiedjes in het Leechlân •Voor de historische dorpskernen zou bijzondere aandacht moeten zijn (Warten, Reduzum, Warstiens).Ook hier eventueel een apart gebiedstype overwegen. Zie besluitpunt 3	Onze fractie kan zich in hoofdlijnen vinden in de gebiedstypen dorp, agrarisch en natuur (zie wel onze opmerkingen in de overige kaders). Wel is onze fractie buitengewoon stellig tegen het onderscheid tussen het gebiedstype agrarisch en veenweide. Wij achten het provinciale beleid inzake het veenweidegebied als voldoende. Daarom stelt onze fractie voor om de regels voor agrarisch ook te laten gelden voor het gebiedstype veenweide, en tegelijkertijd het gebiedstype veenweide te schrappen. Indien we als fractie deze voor ons zeer belangrijke bedenking onvoldoende terugzien in het ontwerp-omgevingsplan dan zullen we als fractie met een amendement komen.	Gebietstype feangreide is in gekeunsteld gebiedstype om hjir ûnomkearbere ûntwikkelingen plak fine te litten. It gebiedstype feangreide is en bliuwt ûnderdiel fan it agraryske gebiet. It kleigreidegebiet en it klei-ikkerbougebiet binne dochs ek agrarysk gebiet.	Prima	We zien graag ook nog gebiedstype Dorpskern toegevoegd	X

besluitpunt 3	Dit onderschrijven we en geven hierbij te kennen dat dit punt zo weinig mogelijk op gespannen voet dient te staan met besluitpunt 5.	•Woor de historische dorpskernen zou bijzondere aandacht moeten zijn (Warten, Reduzum, Warstiens). Twee bouwlagen met kap (zoals in de presentatie) past hier in veel gevallen niet. De bebouwing is hier vaak kleinschaliger en het functiepatroon meer gemengd. Aan deze waarden kan recht worden gedaan met een specifiek gebiedstype “Dorpskern”. Een andere oplossing is een strakkere regeling voor de bebouwing (kleinschalig bebouwingsbeeld in stand houden; veelal een bouwlaag met kap) en meer mogelijkheden voor de uitwisselbaarheid van functies •Dok zien we graag dat binnen het gebiedstype dorp (en op aangrenzende gronden) mogelijkheden worden gecreëerd voor (vergunningsvrije) dorpevenementen. Hier zou een participatievergunning kunnen volstaan	Onze fractie kan zich vinden in de ruimte wordt geboden om verschillende functies met elkaar te combineren. Wel heeft onze fractie moeite regel 17 uit 'regels voor bouwen': maximaal de helft van het dakvlak van woningen mag plat zijn. Om de leefbaarheid van dorpen te behouden en te stimuleren zal er ruimte gegeven moeten worden aan levensloopbestendig wonen. Juist een gelijkvloerse bungalow (bijvoorbeeld met plat dak) voorziet in een dergelijke behoefte, bijvoorbeeld aan de rand van het dorp. Wij zien deze regel dan ook graag geschrapt bij het gebiedstype dorp, maar ook bij de andere gebiedstypen.	Dit betsjut ek bouwen nei ferlet op de doarpen en iepen stean foar inisjativen fan it plattelân.	Goed	De PvdA is van mening dat historische dorpen een uitzonderingspositie moeten krijgen. Te denken aan Warten, Warstiens en Reduzum). De gebouwen moeten passen in de historische dorpskernen en de manier van leven (divers) in een dorp.	X
besluitpunt 4	In dit besluitpunt wordt de ruimte geboden om te ondernemen en ondergeschikte activiteiten krijgen de ruimte. Er wordt echter ook de ruimte geboden om andere gewassen toe te staan. Op zich een prima uitgangspunt. De vraag die zich hierbij aandient heeft betrekking op de wijze waarop die van invloed kan zijn op het open weidegebied. Met de waarde hiervan dient eveneens rekening te worden gehouden. Participatie van verschillende stake-holders in dezen is van groot belang.	•Ruimte voor agrariërs om te ondernemen, maar met respect voor natuurwaarden en cultuurhistorie. Rekening houden met kringlooplandbouw: grondgebonden bedrijfsvoering in het Omgevingsplan waarborgen en geen intensieve veehouderij toestaan. Gebiedjes die qua verkaveling nog gaaf zijn of door microreliëf extra geschikt voor weidevogels, moeten worden beschermd. In het geldende bestemmingsplan Buitengebied (2008) zijn deze aangeduid als “gaaf gebied” •Dok uitplaatsing uit veenweidegebied mogelijk maken •Hoe kijken we in dit gebied naar opgaande teelten?? (Boslandbouw en Houtgewassen) Liever wel of niet? Het bijt een beetje met de openheid (kernkwaarde) en geschiktheid voor weidevogels. Aansluitend bij dorpskernen wel mogelijk maken?	Onze fractie heeft moeite met de suggestie die wordt gedaan dat het bestaande gebruik van de grond en het gebouw als uitgangspunt is genomen. Dat is namelijk niet altijd het geval. Op dit moment is een geitenhouderij toegestaan, maar in dit pre-op wordt dit niet toegestaan. Wij steunen deze trendbreuk niet. Hardwerkende ondernemers en agrariërs moet je de ruimte geven om te ondernemen en om te boeren. De mogelijkheid om de transitie te maken naar een andere agrarische functie hoort hier ook bij. Met specifiek regel 7 (voorstel voor regel gebruik: uitsluiten van nieuwe intensieve veehouderijen, nieuwe geitenhouderijen en kassencomplexen) zet het College van B&W het gebied nodeloos op slot. VVD Leeuwarden zou juist zien dat genoemde functies wel worden toegestaan. Dit sluit aan bij het bestaande provinciale beleid.	Produksjebossen foar enerzjy-opwekking hearre net thús op it ikoan fan agrarysk Fryslân. Foar sinneparken en wynmûneparken is gjin plak, der binne wol alternativen. Dat der in omslach komme sil by de boeren is goed mar dan moat soks mei “collectieve zelfregulering” en net mei twang fan oerheden.	We willen dus alles zolang de agrariërs het ook willen.	Indeling veenweidegebied in het pre-op wijkt af van het geactualiseerde bodemsoorten kaartje in het Provinciale veenweideprogramma van de Provincie Fryslan ten noorden en noordwesten van Grou. Wat is daarvan de reden? Welke consequenties heeft dat voor de agrarische sector in dat deelgebied. De PvdA is van mening dat intensivering van de landbouw geen wenselijke ontwikkeling is maar tegelijkertijd moeten we de boerenbedrijven niet volledig op slot zetten. Kunnen we niet werken naar per gebied max aantal veel met het huidige uitgangspunt. De PvdA staat voor een geleidelijke transitie naar een meer duurzame landbouw. Geleidelijk omdat boeren de tijd moeten krijgen die transitie vorm te geven	1. Boeren meldden ons dat er geen communicatie is geweest na de bijeenkomst in 2017 in van der Valk. Is dat juist? 2. Wat wordt in dit plan verstaan onder ‘intensieve en grootschalige’ landbouw? 3. Wat wordt bedoeld met ‘bebouwing’ ? Ook verkeersmogelijkheden op het terrein bijvoorbeeld? 4. Hoe komt u aan de getallen 27 tot 42%? Wij horen ter plaatse hele andere cijfers. 5. Er zijn al boeren die boven de 100% zitten (140 tot 160%). Hebben deze dan geen uitbreidingsmogelijkheden meer? Of moet men zelfs krimpen? 6. Hoe heeft u de maximale hoogte van 6 meter vastgesteld? Volgens de door ons verkregen informatie is dat voor het vee veel te heet in de zomer. Daarom staan er al stallen van 15 meter hoog. 7. Als uit waaredetaxatie blijkt dat de bedrijven minder waard zijn geworden door deze plannen of niet of minder interessant zijn voor opvolging, gaat u dat dan compenseren? Zo nee ... waarom niet. Zo ja.... op welke wijze?

besluitpunt 5	De ontwikkeling van het veenweidegebied biedt veel mogelijkheden. De gemeente geeft hierbij aan ontwikkelingen ten aanzien van ‘omschakeling’ maximaal te willen ondersteunen. Dit vraag wellicht om meer visie of duidelijke beleidskaders. Het veenweidegebied biedt veel mogelijkheden voor o.a. permacultuur en initiatieven om de voedselproductie dichterbij de afnemer te positioneren (wat in feite ook voor het agrarisch gebied kan gelden) Kaders met betrekking van ondersteunen van initiatieven dienen op voorhand duidelijk te zijn waarbij ook helderheid voor de langere termijn voor de huidige bewoners aan de orde moet zijn. Gelet op de verschillende visies die er met betrekking tot dit gebied bestaan, zoals blijkt uit de grote aantallen zienswijzen die zeer verschillend van aard zijn, vraagt die veel met betrekking tot participatie en het creëren van draagvlak. (zie hiervoor ook besluitpunt 8)	•Op hoofdlijnen eens •Werdere intensivering van de landbouw is in dit gebied niet logisch. Bedrijven volledig op slot zetten ook niet. Oplossing: uitbreiding van landbouwbedrijven wel mogelijk maken wanneer dit bijdraagt aan de achterliggende doelstellingen uit het veenweideprogramma (reducen van de bodemdaling, CO2-uitstoot, landbouw met hogere waterpeilen, natuurinclusieve landbouw, alternatieve verdienmodellen, etc)	Hier kan onze fractie heel kort over zijn: wij steunen dit gebiedstype en de bijbehorende regels NIET. Het ontwerp-omgevingsplan zal onze steun alleen krijgen indien de regels zullen aansluiten bij die van gebiedstype agrarisch. De provinciale regels in het kader van het veenweidegebied zijn volgens onze fractie voldoende. Het is voor de agrariërs in dit gebied buitengewoon frustrerend dat er dan extra regels bij komen omdat het College van B&W wil acteren als 'braafste jongetje van de klas'. De topografische grenzen van het gebiedstype agrarisch zijn arbitrair, en het participatieproces verdient niet de schoonheidsprijs. We kunnen ons dan ook vinden in de kritiek die is geuit door menig ondernemer in dit gebied.	Gemeente Ljouwert hoecht net apart in gebiedstype feangreide oan te jaan, it is ûnderdiel fan it agrarysk gebiet. Dit moat moai sa bliuwe want it foarseit net folle goeds wannear it agrarysk gebiet opdield wurdt mei feangreidegebiet. (sjoch ek beslútpunt 2 en 4)	Prima, verstandig en landelijk gedragen.	Indeling veenweidegebied in het pre-op wijkt af van het geactualiseerde bodemsoorten kaartje in het Provinciale veenweideprogramma van de Provincie Fryslan ten noorden en noordwesten van Grou. Wat is daarvan de reden? Welke consequenties heeft dat voor de agrarische sector in dat deelgebied. De PvdA is van mening dat intensivering van de landbouw geen wenselijke ontwikkeling is maar tegelijkertijd moeten we de boerenbedrijven niet volledig op slot zetten. Kunnen we niet werken naar per gebied max aantal veel met het huidige uitgangspunt. De PvdA staat voor een geleidelijke transitie naar een meer duurzame landbouw. Geleidelijk omdat boeren de tijd moeten krijgen die transitie vorm te geven	Zie ook bij 6. Volgens onze informatie ligt er ruim 100 cm tot 30 cm klei bovenop het veen. Is dat feit in de overwegingen meegenomen?
besluitpunt 6	We onderschrijven hetgeen is verwoord in dit besluitpunt. We onderkennen echter ook dat er binnen de andere gebiedstypen ook sprake kan zijn van natuurontwikkeling op kleinere schaal. Dit betekent dat ook de natuurwaarden ook van toepassing kunnen zijn op de andere gebiedstypen.	•Eens •Wel ruimte opnemen voor extensieve vormen van recreatie en natuurbeleving (passend bij en ondergeschikt aan de natuurwaarden)	-	Kreas formulearre, feitliken soe soks ek foar de Hounspolder jilde moatte want dat wie fan natuere al in gebietstype natuer yn it agrarysk gebiet. Natuerwearden binne sa’t it skynt of blykt ûndergeskikt oan de ambysjes fan it kolleezje.	Prima	Geen	X
besluitpunt 7	We onderschrijven dit punt. Het afgelopen jaar is gebleken dat onder invloed van de Covid-19 situatie er veel behoefte bestond bij met name de bewoners van stedelijke gebieden om in de natuur te verblijven. Dit onderstreept het belang van natuurontwikkeling voor de bevordering van gezond leven.	Eens	Het is een nobel streven om gezondheid te verwerken in het ontwerp-omgevingsplan, maar in onze ogen moet de gemeente zich hier behoudend opstellen. Aangezien de uitwerking nog ontbreekt wil de fractie van VVD Leeuwarden wel de gemeente meegeven zich bescheiden op te stellen met de levenswijze en gezondheid van individuen achter de voordeur.	It kolleezje is foarstanner fan grutskalige ûntwikkelingen (sjoch beslútpunt 1). Soe dit betsjutte kinne dat it kolleezje de oare kant útsjocht wannear sokke ûntwikkelingen miskien yn byld komme? Sjoch mar nei de natuerwearden.	Prima maar wat verstaan we onder positieve gezondheid?	Bevorderen van de positieve gezondheid is een van de fysieke leefomgeving. Hierbij zou, wat PvdA betreft, het VN Verdrag Handicap een duidelijke plek moeten krijgen. De leefomgeving moet zo ingericht worden dat personen met een handicap volwaardig mee kunnen doen. Verwijzing naar het Verdrag art 3 lid f, art 9,19 en 25. Gezondheid in de brede betekenis (positieve gezondheid) sterker formuleren als uitgangspunt (waarde) bij de toepassingen van het omgevingsplan, door een Gezondheids-Effect-Screening/Rapportage (GES of GER) systematiek op te nemen in de procedures. (Conform voorstel brief GGD). Het sluit daarmee beter aan op een integrale benadering in gezondheidsbeleid zoals bij het Gezonde Stad beleid en Healthy Ageing	X

besluitpunt 8	We onderschrijven het belang van participatie en zien het belang van de ervaringen met betrekking tot de participatieprocessen. We onderkennen dat er met betrekking tot de omgevingsplannen sprake kan zijn van scherpe tegenstellingen. Dit is ook te concluderen op basis van de zeer verschillende zienswijzen die zijn gepresenteerd. Vanuit dit gegeven zien we dan ook graag een meer expliciete uiteenzetting van de gewenste participatieprocessen, wellicht nu nog in een wat rudimentaire vorm maar wel een procesbeschrijving die wat meer informatie biedt dan een verwijzing naar een eerdere ervaring zoals het ‘plan voor de zon. Dit zal mogelijk meteen meer richting geven ten aanzien van de ontwikkeling van een proceswijzer.	•De verantwoordelijkheid voor kleinschalige initiatieven kan bij initiatiefnemers worden gelegd. Het is goed dat op dit punt een handreiking (of proceswijzer) wordt ontwikkeld om initiatiefnemers hiervoor handvaten te geven. Als gemeente toetsen of er voldoende informatie beschikbaar is om een besluit te nemen •Bij grootschalige (buitenplanse) ontwikkelingen moet de gemeente ook een rol nemen bij het organiseren van een goed participatieproces	Onze fractie acht het van belang dat er duidelijke kaders zijn waaraan de participatie heeft voldoen. Dit kan in de vorm van een proceswijzer of een checklist, zodat voor eenieder (van initiatiefnemer tot gemeenteraadsfractie) helder is waaraan getoetst kan worden. We kijken dan ook reikhalzend uit naar de nadere invulling van dit punt en we willen hierbij graag betrokken blijven.	As dit betsjutte sil dat ek it apparaat hjir mei út de fuotten kin dan giet dit proses de goede kant op. Sjogge wy nei it proses fan in “Andere Overheid” hoe dêr mei omgien wurdt om dat foarinoar te krijen dan kin partisipaasje wolris in holle kreet bliuwe yn it Omjouwingsplan.	Prima	Geen	X
besluitpunt 9	Dit besluitpunt is geformuleerde in de vorm van een suggestie en doet daarmee te weinig recht aan het belang van duurzaamheid. We zien dit punt graag meer geformuleerd als een besluitpunt dat recht doet aan de wens om meer duurzaam te handelen.	•Wij zien liever dat de minimale eisen op het gebied worden opgeschroefd, dan dat dit leidt tot extra ontwikkelmogelijkheden (zie besluitpunt 10)	Het stimuleren van duurzamer bouwen kunnen we onderschrijven, maar we vinden dit vooral een rol voor de initiatiefnemers. De fractie van VVD Leeuwarden wil voor de toekomstige uitwerking meegeven dat duurzaamheid niet moet worden afgedwongen met extra regels. Extra regels is niet in de geest van de omgevingswet.	Om duorsumens te stimulearjen is in goede saak mar wat de konsekwinsjes yn de útfieringsfaze betsjutte sil en foar wa, bliuwt noch wol ûnwis.	We wachten af...	Geen	X
besluitpunt 10	Wat ons betreft akkoord	•Wat nieuw gebouwd is moet lang meekunnen. Wij zien daarom graag dat Leeuwarden vooruitstrevend is als het gaat om energiezuinigheid en circulair bouwen. Bijvoorbeeld door een extra eisen te stellen aan de isolatiewaarde van nieuwe gebouwen, 100% duurzame opwek van energie en/of een minimum percentage aan hergebruik van materialen •De verantwoordelijkheid voor oplossingen op het gebied van klimaatadaptie ligt niet alleen bij de gemeente (in de openbare ruimte). Wanneer het verhard oppervlak fors toeneemt, vinden wij dat particulieren extra maatregelen moeten treffen. Bijvoorbeeld door te werken met halfverharding, het graven van extra water, het aanplanten van extra groen, etc. •Volgens NOVI is het na het inwerkingtreding van de Omgevingswet mogelijk om in het gemeentelijk omgevingsplan eisen te stellen aan natuurinclusief bouwen, zowel op gebouw- als op gebiedsniveau	Zie besluitpunt 9.	It is moai dat der maatregels opnommen wurde sille mar foar wa binne de kosten dy't hjir oan ferbûn binne. As Ljouwert der dan in sek mei jild by docht dan sil ien en oar miskien wol te realisearjen wêze. Sa net, de finansjele posysje fan Ljouwert is net bepaald fleurich te neamen, dan stûket dit proses yn it oplizzen fan “decreten” (sjoch ek beslútpunt 9).	Prima	Geen	Worden daartoe middelen beschikbaar gesteld voor bewoners / ondernemers?
besluitpunt 11	Wat ons betreft geen wensen of bedenkingen.	Eens	Aansluiten bij de landelijke regels is meer dan voldoende. Zie verder besluitpunt 9.	Ja, de gemeente Ljouwert moat net roomsker wêze wolle dan de paus.	Prima	Geen	X

besluitpunt 12	Ten aanzien van de ontwikkeling van de luchtkwaliteit wordt gesteld dat wanneer er sprake is van verslechtering wordt volstaan met het doen van onderzoek. Voor zover wij weten kan onderzoek bijdragen aan het kiezen van de juiste oplossing maar is geen oplossing op zich. We achten het dan ook van beland dat dit besluitpunt meer wordt geformuleerd als richtinggevend ten aanzien van mogelijk interventies of kaders van waaruit deze interventies kunnen worden gedaan.	Schone lucht is een kernkwaliteit die moet worden gekoesterd. Mede daarom stellen wij voor om geen nieuwe mogelijkheden voor intensieve veehouderij te creëren en geen grootschalige ontwikkelingen toe te staan die leiden tot grote verkeersstromen.	-	Soe dit betsjutte kinne dat de gemeente Ljouwert op de stoel sitten giet fan bygelyks it Ministearje fan Definsje? Sjogge wy nei de fleanbasis Ljouwert, dan komt der by de iepen dagen fan de basis in protte kerozinelucht en fynstof frij. Soe Definsje him wat oanlûke fan de gemeente Ljouwert? (sjoch ek mar nei it foech fan de “Commissie van Overleg en Milieu”).	Prima	Geen	X
besluitpunt 13	Geen wensen of bedenkingen	Eens	Wat ons betreft is het goed om participatie op te nemen in de OER, maar zijn de andere onderwerpen niet per se noodzakelijk om hierin op te nemen.	Hjir is neat mis mei want dan hat men alles by elkoar en is der net mear in aparte Planmer-kaart foar de hiele gemeente.	Prima	Geen	X
besluitpunt 14	Geen wensen of bedenkingen.	Eens	Dit lijkt ons voldoende.	Is dit te ferlykjen mei beslútpunt 13. Betsjut dit dat FAMKE, dit is kaartmateriaal oer argeology, meinommen wurdt yn it Omjouwingsplan?	Prima	Geen	X
besluitpunt 15	Geen wensen of bedenkingen	•@ltuurhistorische landschapselementen die ook belang zijn voor de biodiversiteit willen we streng beschermen. Slootpatronen met natuurvriendelijke oevers, microreliëf, enz. Zie onder andere de gebieden die in het geldende bestemmingsplan Buitengebied (2008) zijn aangeduid als “gaaf gebied” •@raag zuinig zijn hebben op de cultuurhistorische elementen die we nog hebben. Slootdemping niet toestaan, tenzij er geen andere oplossingen mogelijk zijn	We steunen meer flexibiliteit, verruiming en maatwerk op dit vlak.	Om frijheid te jaan hoe om te gean mei sichtbere lânskiplike kenmerken, wurdt in frijbrief ôfjûn om sokke kenmerken kapot te meitsjen. Men neamt soks ek wol lânskip sbarbarisme. Dochs gebeurt soks rûnom, ek al binne dy eleminten beskerme yn bestimmingsplannen.	Prima	Geen	X
besluitpunt 16	Geen wensen of bedenkingen	•@neens. De aanduiding karakteristiek is ook opgenomen om karakteristieke gebouwen te beschermen tegen sloop. Deze beschermingsbasis in stand laten •@m hoeveel gebouwen gaat het?	Wat ons betreft is het goed om geen karakteristieke panden op te nemen. Gemeentelijk- en rijksmonument is een voldoende waarborging. Wel willen wij benadrukken dat eigenaren niet zomaar geconfronteerd moeten worden met aanwijzing tot gemeentelijk monument (en de daarbij behorende regels). Participatie en goed onderling overleg is hierbij onontbeerlijk. Verder wil onze fractie alvast een voorschot nemen op de welstandsregels. Onze fractie is van mening dat welstandsregels een relict uit de vorige eeuw is. Wat ons betreft waren ze al afgeschaft, en komen ze ook niet terug in het kader van het omgevingsplan. Er kan dan ook meteen afscheid worden genomen van de gemeentelijke welstandscommissie Hûs en Hiem. Indien onze fractie dit onvoldoende terug ziet in het ontwerp-omgevingsplan zal onze fractie komen met een amendement/motie op dit vlak.	De bewenners fan karakteristike pannen witte yn’e regel sels wol hoe’t se dêr mei omgean moatte. De bewenner dy’t gjin each hat foar syn of har karakteristyk pân krijt de frije hân. Dit komt oerien mei beslútpunt 15.	Prima	Geen	X

besluitpunt 17	Geen wensen of bedenkingen	•Naast de verplichte onderzoeken graag ook in beeld brengen welke kansen er liggen voor natuurontwikkeling. Daarbij gaat het om gebieden die (nog) niet beschermd zijn, maar wel bijzondere potenties voor natuurontwikkeling hebben (als gevolg van openheid, rust, microrelëf). Denk bijvoorbeeld aan de weidevogelkansgebieden van de Provincie. •Woor grotere ontwikkelingen ook natuurinclusief bouwen als randvoorwaarde opnemen (zie besluitpunt 10)	Los van de regels van provincie en het Rijk hoeven er wat onze fractie betreft geen extra regels bij te komen.	Jildt soks ek foar dy gebieten dy't feroare wurde sille yn wengebieten en bedriuwsgebieten? En is sa'n ûndersyk dan in formaliteit of soe der ek wat mei dien wurde moatte? Of soe sa'n ûndersyk it "gewenste resultaat" opleverje moatte?	Prima	Geen	X
besluitpunt 18	Geen wensen of bedenkingen	•Een regeling opnemen voor klimaatbestendig/waterrobuust bouwen (zie ook besluitpunt 10)	We wachten de uitwerking op dit vlak af.	Akkoart.	Prima	Geen	Zie 6. Vraag 8
besluitpunt 19	Geen wensen of bedenkingen	Donkerte is een groot goed in het buitengebied. Graag een regeling voor lichthinder opnemen t.a.v. (nieuw) sportvelden, ligboxstallen, niet-agrarische bedrijven en reclame	In beginsel zijn de rijksregels voor kunstlicht en tuinbouwkassen voor onze fractie voldoende. Meer is voorlopig niet nodig.	Yn syn algemienheid kinne jo dit sa stelle, mar der binne fansels wol nuânses oan te bringen. Foar guon minsken is ljocht(hinder) in beskerming, foar kweawilligen is ljocht(hinder) in hindernis. Foar it wolwêzen fan minsk en dier is ljocht yn de nacht in grutte flok.	Prima	Geen	X
besluitpunt 20	Geen wensen of bedenkingen	Eens	-	Jildt dit foar sawol ûndergrûnse as boppegrûnske transportleidingen/kabels en jildt dit ek foar kabels en leiding dy by KLIC fan it Kadaster bekend binne?	Prima	Geen	X
besluitpunt 21	In dit punt wordt aangegeven dat de gemeenteraad gaat over de kwaliteit van de leefomgeving. Hierbij worden doorgaans keuzes gemaakt op basis van bestaande regelgeving maar zeker ook op basis van een politieke voorkeur of gemeenschappelijke gedeelde visie. Momenteel wordt er gewerkt aan het tot stand komen van een omgevingsvisie. Hierbij is aangegeven dat de ontwikkeling van het ontwerp omgevingsplan en de ontwikkeling van de visie in dialoog tussen meerdere betrokken tot stand komt. Toch hechten wij er aan om deze twee kwesties expliciet in relatie tot elkaar aan de orde te stellen. Dit om een goed draagvlak voor het ontwerp omgevingsplan te creëren dat gebaseerd is op een gemeenschappelijk gedragen visie.	•GroenLinks ziet ruimtelijke kwaliteit als een gemeenschappelijk goed. Inhoudelijke minimumeisen zijn nodig om te kunnen sturen op kwaliteit. Belangrijker is een procesvereiste: er moet bij alle nieuwplannen aandacht worden besteed aan de ruimtelijke kwaliteit. Bij grotere ontwikkeling zoals de uitbreiding van een agrarisch bouwperceel of het realiseren van een nieuw woningbouwerf buiten de bebouwde kom willen wij dat er een ruimtelijk inpassingsplan worden gemaakt (vergelijkbaar met Nije Pleats). •Historische dorpskernen moeten extra eisen worden gesteld aan de maat, schaal en het materiaalgebruik van de bebouwing (zie ook besluitpunt 3)	Zie onze opmerkingen bij besluitpunt 16. De gemeenteraad gaat niet over of iets mooi of niet mooi is. Schoonheid en architectuur zijn per definitie arbitrair.	Ja, mar it is dochs net de bedoeling dat de gemeenteried opnij in soarte fan gemeentlike Wolstânskommisje yn it libben ropt, fergelykber mei Hûs en Hiem?	We wachten op de uitwerking	Geen	X

besluitpunt 22	Op zich geen wensen of bedenkingen	Eens	-	Ja, sjoch ek beslútpunt 21.	Prima	Geen	X	
	Maar ten slotte dit: In de ‘uitleg pre-omgevingsplan Leeuwarden-Buitengebied Zuid’ wordt dit plan benoemd als een pilot. Een pilot is te begrijpen als een geheel of gedeeltelijke test van een voorgestelde oplossing, doorgaans op kleinere schaal. Hierbij is het van belang dat de effectiviteit van de oplossing en de implementatie daarvan grondig wordt geëvalueerd. Bij ons bestaat de wens hier in het pre-omgevingsplan expliciet aandacht aan te schenken. Een evaluatie op basis van vooraf gedefinieerde succesfactoren draagt bij aan het lerend vermogen en uiteindelijk succesvol implementeren van de omgevingswet.							
Gebiedstype Dorp - Gebruik	Wij gaan er van uit dat de uiteindelijke invulling hiervan verder vorm al krijgen op basis van de hierboven genoemde beslispunten. Tevens zal het proces van visievorming ook van invloed zijn op de nadere inkleuring. van deze tabellen (al onderkennen we ook dat de invulling van de tabellen weer voeding kan geven aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie). In de beslispunten hebben we al aangegeven dat met name op het grensgebied tussen de verschillende gebiedstypen situaties kunnen ontstaan met betrekking tot gebruik, functie en bouwen. Het is hierbij aan de orde of dit uiteindelijk nog preciezer in de tabellen moet worden opgenomen.	Voert nu wel ver	Zie vorige opmerkingen	punt 8 Dit is wol apart want as in buorkerij of in winkel yn in doarp frij komt soe men der bygl. net in arsjitektenkantoar, fersekeringskantoar of in makelder yn sa’n pân hawwe meie. De ferplichting om der yn te wenjen kin dan wolris in strûkelblok wêze mei as resultaat dat sa’n pân fertutearzet. It kin dochs net de bedoeling wêze it stimulearjen fan “rotte kiezen” yn in doarp?	Prima		0	0
Gebiedstype Dorp - Functieverandering		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen	punt 5 Der binne ek pannen dy hawwe in dûbelfunksje, bygl. wenjen + detail, wenjen + kantoar. As sa’n wenning te lyts wurdt foar de dûbelbestimming, kin dan de inkele bestimming gewoan trochset wurde yn dy dûbelbestimming (it oergongsrjocht)? Hoe moat hjir mei omgien wurde? Bestimming en gebrûk lizze betiden hiel ticht by inoar (sjoch ek by punt 8 GEBRUIK).	Prima		0	0
Gebiedstype Dorp - Bouwen		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen		0 Mmmm		0	0

Gebiedstype Agrarisch - Gebruik	Wij gaan er van uit dat de uiteindelijke invulling hiervan verder vorm al krijgen op basis van de hierboven genoemde beslispunten. Tevens zal het proces van visievorming ook van invloed zijn op de nadere inkleuring. van deze tabellen (al onderkennen we ook dat de invulling van de tabellen weer voeding kan geven aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie). In de beslispunten hebben we al aangegeven dat met name op het grensgebied tussen de verschillende gebiedstypen situaties kunnen ontstaan met betrekking tot gebruik, functie en bouwen. Het is hierbij aan de orde of dit uiteindelijk nog preciezer in de tabellen moet worden opgenomen.	zie 25	Zie vorige opmerkingen	punt 3 Houtteelt yn it agrarysk gebiet moatte je net wolle; oantaasting fan it plattelânsikoan.	Zie hierboven	0	0
				punt 12 It selde ferhaal as by doarpen.			
Gebiedstype Agrarisch - Gebruik2		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen		0 Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Agrarisch - Functieverandering		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen		0 Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Agrarisch - Bouwen		0 Denk bij agrarisch uitbreiding aan zoiets als de toepassing van Nije Pleats	Zie vorige opmerkingen	punt 30 Is dit by de Provinsje sa fêstlein? Sa net, dan kin men ek wol sinnepanelen brûke op it dak. Dit gebietstype kin wol ferfalle en it gebiet sels wer werom bringe by it gebietstype Agrarysk!	Mmmm	0	0
Gebiedstype Veenweide - Gebruik	Wij gaan er van uit dat de uiteindelijke invulling hiervan verder vorm al krijgen op basis van de hierboven genoemde beslispunten. Tevens zal het proces van visievorming ook van invloed zijn op de nadere inkleuring. van deze tabellen (al onderkennen we ook dat de invulling van de tabellen weer voeding kan geven aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie). In de beslispunten hebben we al aangegeven dat met name op het grensgebied tussen de verschillende gebiedstypen situaties kunnen ontstaan met betrekking tot gebruik, functie en bouwen. Het is hierbij aan de orde of dit uiteindelijk nog preciezer in de tabellen moet worden opgenomen.	zie 25	Zie vorige opmerkingen	Dit gebietstype kin wol ferfalle en it gebiet sels wer werom bringe by it gebietstype Agrarysk! It peaze feangreidegebiet hoecht net in aparte gebietsyndieling te krijen want it hat itselde karakter as it giele agraryske gebiet. Mei it idee fan it kolleezje soe it agraryske gebiet ek noch wol mei oare beneamingen opknipt wurde kinne yn bygelyks: klaai-greidegebiet en klaai-ikkerbougebiet, savel-greidegebiet en savel-ikkerbougebiet ensfh. Yn ús eagen is de grûnsoart fan in gebiet net bepalend foar it Omjouwingsplan mar de funksje(s) yn it gebiet. Dat der praat wurdt oer it feangreidegebiet is in logyske saak en dat der problemen binne, mar dy losse wy net op mei in gebietstype. De Provinsje jout yn har program “Foarút mei de Fryske Feangreiden” oandacht oan alle feangreiden en dêr moat soks ek mar moai bliuwe.	Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Veenweide - Functieverandering		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen	sjoch boppe	Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Veenweide - Bouwen		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen	sjoch boppe	Zie hierboven	0	0

Gebiedstype Natuur - Gebruik	Wij gaan er van uit dat de uiteindelijke invulling hiervan verder vorm al krijgen op basis van de hierboven genoemde beslispunten. Tevens zal het proces van visievorming ook van invloed zijn op de nadere inkleuring. van deze tabellen (al onderkennen we ook dat de invulling van de tabellen weer voeding kan geven aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie). In de beslispunten hebben we al aangegeven dat met name op het grensgebied tussen de verschillende gebiedstypen situaties kunnen ontstaan met betrekking tot gebruik, functie en bouwen. Het is hierbij aan de orde of dit uiteindelijk nog preciezer in de tabellen moet worden opgenomen.	zie 25	Zie vorige opmerkingen	Sa't ien en oar ferwurde is by dit gebietstype is wol goed.	Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Natuur - functieverandering		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen	sjoch boppe	Zie hierboven	0	0
Gebiedstype Natuur - Bouwen		0 zie 25	Zie vorige opmerkingen	sjoch boppe	Zie hierboven	0	0